

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 26. Stockholm den 27 Juni 1912. 5:e årg.

Prenumerationspris: 1/4 år .. kr. 4: 50 1/2 år .. kr. 2: 50 3/4 .. " 3: 50 1 .. " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1912, F. Englunds Boktr.	Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	--	---	--	---

Sammanhang i allt.

Det myckna diskuterandet under våren å högerhåll mot kvinnorösträtten verkade ungefärligen som ras från en fallfärdig ruin. Man förnam då och då ett opåtänkt eller väntadt buller och kände det en smula oangenämt bland ramlet och dammet. Men rätt som det var klarnade luften igen. Man urskilde större stenar, de som borde ha krossat, men som icke träffat.

Antipatien mot själfva saken kan uppfattas under många synvinklar och är ju för längesen betraktad ur alla möjliga. Ett sätt att förstå den tror jag i alla fall är för litet betonadt.

Följes svenska rösträttshistoriens linjer i riksdagen, märkas vid somliga namn, som knutits till den liberala sidan af denna historia, äfven kvinnliga i ljusskrift. Det är inte så säkert, att Fredrik Borg 1884 kommit med sitt förslag om ändring af § 14 Riksdagsordningen, om hans hustru icke varit den andligt fullmyndiga kvinna hon är. Hennes personlighet är mer än en gång tecknad, och det är här tillräckligt att endast påminna om de silfrade långa lockarna för att alla, som en gång sett fru Borg, skola erinra sig denna kraftverkenska i hemmets och det allmännas tjänst. — Att A. O. Wallenberg, som äfven i begynnelsen höjde rösten för kvinnans medborgarrätt, i sin hustru haft en inspirerande kraft har blifvit framhållet vid fru W:s frånfälle. Kanske

är det öfverflödigt att draga fram flera kvinnonamn i förbund med liberala riksdagsmäns.

Utanför riksdagsrayonen ha vi helt nyligen sett professor S. Henschen kraftigt returnera det grofva kastvapen, som sir Almroth Wright i några Times-artiklar riktat mot kvinnorösträtten. Kort före röst-rättsdebatten i riksdagen utnyttjades denne sir Almroth med hänförelse af vår högerpress. Artikelns argumentering var denna: kvinnan är nervös ända till mental rubbning; hon saknar själsstyrka; hon är fullkomligt inkompetent att bedöma politiska frågor; kamratligt samarbete mellan män och kvinnor kan blott leda till trassligheter; kvinnans »immoralitet» slutligen är sådan att . . . etc. etc.

Prof. H., som ock är en europeisk medicinsk auktoritet, nästan drar på mun åt sir Almroths egen nervositet och gendrifver skarpt och sakligt dessa påstående punkt för punkt. (Se Nya Dagl. Allehanda Nationalupplagan N:o 115.) Borde vi inte taga vara på detta dokument? Efter det ännu bland oss är nödvändigt att stödjas af auktoriteter för att få mänskligt sundt förstånd erkändt. Man kunde ju annars tycka, att erfarenheten numera bort lärt alla, att kvinnor som män äro stöpta i mera än en form. »Hvad kvinnans immoralitet beträffar, så undras mig» — säger prof. H. — »om sir A. kan ha rätt, när man erinrar sig att det är mannen, som

hängifver sig långt mer än kvinnan åt superi, våldsdåd och utsväfningar af alla slag, i synnerhet å det sexuella området — ett kapitel så stort, att det ej här kan afhandlas, och ett faktum så sorgligt, att en stor del män borde förlora sin rösträtt genom sitt dåliga förhållande å dessa områden».

Såväl prof. H:s anslutning till männens F. K. P. R. som hans håg att dessemellan bryta en lans till kvinnans försvar, synes mig alldeles gifvet innebära ett hedrande af hans aflidna hustrus minne. Vi som haft lyckan känna den bortgångna, som sett upp till hennes af vidsynt intelligens och själisk nobless präglade personlighet, vi älska att tänka att vingslag af hennes ande omsusa den lärde, då han träder i bräschen för kvinnan.

Det är i alla händelser alls icke enastående att läkare, som ha tillfälle att, på närmare håll än alla universitetsprofessorer för öfrigt, iakttaga mänskligt lif och lidande, visa ganska bestämda sympatier för kvinnorna, t. ex. för arbetarhustrur, hvilkas män de stundom »huta åt.»

Jag erinrar mig särskildt en fin och blid herr doktor, af hvilken man inte precis väntade några fysiska kraftprof. Upprörd öfver det manliga oförståndet vid ett tragiskt tillfälle grep han den äkta mannen om nacken och hifvade honom utför en trappa med hisnande fart.

Man ser ock stundom andra män, som lärt af lifvet och ej blott matats med doktriner, ha klarare blick för de verkliga »nyttighetssynpunkterna» än de spekulativt öfverlägsna.

Man skulle nog — om viljan låg åt det hållet — kunna konstatera att, där den konservative riksdagsmannen berömmar sig af sitt genomtänkta motstånd mot kvinnans framryckning till likställighet inför lag, där har han bakom sig släkter, hvilkas feminina halfparter ideellt sedt varit mer småvuxna än ranka. Innan kvinnorösträtten blef partisak, gynnades eller motarbetades den individuellt utan alla hänsyn till partifränder. Den så att säga stolt konservative hade med tämlig säkerhet vuxit upp vid sidan af någon obetydlig mondän hennes nåd, någon af den apostoliska bokstafven kufvad blek liten mamma, eller någon husligt förträlad, absolut anspråkslös mor. Med ett ord, vants att betrakta kvinnokraft blott som ett växelmynt, nödvändigt för småaffärer. Och vid sitt val af liffsledsagarinna har den konservative mannen icke gått utanför de rätt inskränkta rāmärken, inom hvilka den forna familjeflickan, ganska ansvarsfri i alla afseenden, lugnt vegeterade.

I den konservativa familjen fostrades förr konservativa barn. Nu näremot hör man ofta nog, att barnen ur starkkonservativa hem helt kategoriskt förklara för föräldrarna, att det nya är det nödvändiga och att det är bäst så.

Men den generation kvinnor, som nu står midt i lifvet, representerar i allt för hög grad en

blandning af »restföreteelser», öfvergångsfolk och futurister, för att kunna bli en segrande.

Lyssnom en minut till kvinnliga stämmor, som höras genom det allmänna bullret!

Stå stilla där du är, allting är så förträffligt — ropar en, en som på bästa sätt fått allting lagt till rätta för sig personligen.

Tig och arbeta — manar en annan, utan att fråga sig, hvad kvinnorna fingo då de tego och arbetade.

Synda inte mot den helige ande — förmanar en tredje, som i sin sista pingstpredikan så förlorat kontakten med verklighetsmänniskorna, att beundrarinnor mildt sökt återföra henne till normala begrepp.

Fosterlandets väl, må det sedan gå med rösträtten hur som helst — sorlar en stor hop, den hop, som sammankopplat försvarsovilja och antiroyalism med kvinnorösträtt till ett begrepp. Och för hvars uppjagade fantasi det närmaste perspektivet visar socialistkvinnornas vandaliska horder myllrande in öfver politikens genom högerintressen helgade mark.

De »nya» kvinnorna måste i alla händelser med tiden bli flera och flera, det ligger i utvecklingens lag. De »nya» mödrarna måste då ock bli talrikare alltjämt. Men för de nya mödrarnas barn skall den lika medborgarrätten falla lika naturlig som det gemensamma behofvet af föda och husrum för båda könen. Då måste den rätten också bli en verklighet. Ty sammanhanget mellan tanken och handlingen är oundgängligt.

Utom vid »mentala rubbningar» för att tala med sir Almroth.

För sådana olycksfall går tyvärr inte ens den maskulina sidan fri enligt statistiken.

Metta Greger.

**Glöm ej **
att i tid förnya
halfårs-
prenumerationen.

Juvel-, Guld- & Emaljarbeten.
DAVID ANDERSEN & Comp.
 Hofjuvelerare.
 4 Fredsgatan 4.

Arbeta för Dagny
genom att gynna dess annonsörer

Handarbetslärarinnornas vid statens samskolor petition till Kungl. Maj:t.

För någon vecka sedan syntes i de dagliga tidningarna en liten notis, som med några ord omtalade att statens samskolors handarbetslärarinnor inlämnat (den 11:te Juni 1912) en petition till Kungl. Maj:t om förbättrande af deras ställning i skolan.

Den, som ej haft tillfälle till någon inblick i denna sak, kan nog ej fullt fatta hur behjärtansvärd denna ansökan är. Det är med ifver jag begagnar mig af Dagnys redaktions vänliga anmodan att säga några ord i detta ämne.

Alltsedan handarbetets införande uti högre flickskolor och samskolor ha både själfva ämnet och dess utfövarinnor haft en egendomlig särställning, icke, som man skulle kunna vänta, till det bättre, utan tvärtom en undantagsställning till det sämre. Af utredningen i den inlämnade handlingen framgår, att det är inte bara en lönerreglering det gäller utan lika mycket handarbetslärarinnornas *rättsliga ställning*.

För att få full klarhet i detta bör man följa den granskning af handarbetslärarinnornas ställning, som uppgjorts, å ena sidan och den jämförelse med öfriga öfningsämneslärares ställning å andra sidan, som här blifvit framlagd.

Först och främst är handarbetslärarinnan vid statens samskolor *icke fast anställd*. På rektors förslag antager samskolestyrelsen en *timlärarinna* i handarbete med fastställt arvode af 1,50 kr. i timmen. Handarbetslärarinnans *anställande* och *entledigande* beror också helt och hållet på *samskolestyrelsen*.

Som exempel på hur nämnda aflöning ställer sig har uppgifvits följande: Årslönen blir, om läsåret omfattar 39 veckor och timlönen är 1,50 kr., i fall af 8 timmars veckotjänstgöring, 468 kr. Ålderstillägg finnes icke för handarbetslärarinnorna.

Som jämförelse nämnes, att teckningslärarna vid statens samskolor åtnjuta för 8 timmars undervisning i veckan: i första lönegraden 700 kr., i andra 800 kr. och i tredje 900 kr. Musiklärarna erhålla för 6 timmars veckoundervisning i första lönegraden 550 kr., i andra 650 kr. och i tredje 750 kr. För hvarje öfverskjutande veckotimme erhålla såväl tecknings- som musiklärare årligen 80 kr. i första, 95 kr. i andra och 110 kr. i tredje lönegraden.

Handarbetslärarinnorna vid statsunderstödda enskilda läroverk åtnjuta aflöning till minst följande belopp: 50 kr. i första lönegraden, 60 kr. i andra och 70 kr. i tredje per år och veckotimme, eller med en tjänstgöring af 8 timmar i veckan: 400 kr., 480 kr. och 560 kr.

Af detta framgår ju tydligt hur mycket sämre handarbetslärarinnans ställning vid *statens samskolor* är äfven emot de enskilda statsunderstödda skolornas. En sak, som också väsentligt bidrager till skillnaden mellan aflöningen i de högre flickskolorna och statens samskolor är, att tjänstgöringen i de förra kan blifva af större *utsträckning*, då

däremot de senares lärarinnor icke kunna få mera arbete vid själfva skolan på grund af ämnets ringa timantal, och ej heller på annat håll, emedan flickskola i allmänhet saknas på de orter, där statens samskolor äro inrättade.

Allra mest framträdande är dock det förhållande, som gäller pensioneringen. Som förut nämndes, är handarbetslärarinnan vid statens samskolor endast timlärarinna och åtnjuter alltså af staten ingen som helst pension. Uti statsunderstödda, enskilda läroverk ha handarbetslärarinnor med minst 10 timmars veckotjänstgöring i klasser öfver småskolan skyldighet att gå in i "Lärarinnornas pensionsanstalt" och äga som delägare i denna anstalt rätt till lagstadgad pensionsbidrag af stat och kommun. Handarbetslärarinnorna vid statens samskolor kunna icke komma i åtnjutande af motsvarande förmåner.

När man nu fått reda på allt detta, så frågar man sig med rätta: hvad kan orsaken vara till denna, minst sagdt egendomliga, olikhet i ställning för dessa lärarinnor mot öfrigas? Då det ej är något slags bestraffningsåtgärder, så är det väl glömska eller ligkiltighet för ämnet, eller snarare är det väl den brist på verklig sakkunnighet, som sedan gammalt i detta ämne rådt, som här gjort sig gällande. De handarbetslärarinnor, som underskrifvit petitionen, tro orsaken till denna, som de kalla den "styfmoderliga behandling", vara den, att *inga bestämda kompetensvillkor för innehafvande af ofvannämnda platser äro fastställda och äfvenså den ställning, som handarbetet intar i samskolans undervisningsplan*.

Det är nog fullt riktigt detta, att bestämmelser med afseende på kompetens vid platstillägg saknas. Och det är nog det inte minst kännbara missförhållande, som förefinnes i fråga om handarbetslärarinnornas ställning, inte bara för dessa, som det nu närmast gäller, utan för alla.

Uti en längre, utförlig framställning i Stockholms Dagblad den 17 april, nu denna vår, har jag just klargjort samma sak. Mina ord i nämnda fråga besannas, sorgligt nog, af denna samskolelärarinnornas petition. Här behöves noggranna bestämmelser, så att ej hvem det vara må, om hon har någon förespråkare, kan få en ledig plats, utan istället den, som styrkt sig äga de kunskaper, som äro erforderliga för undervisningen i handarbete vid skolan fråga.

Hvad handarbetets ställning i samskolans undervisningsplan beträffar, så förhåller det sig visserligen så, att likaväl som uti teckning, musik och gymnastik, elev kan, efter målsmans skriftliga anhållan hos rektor, frikallas från deltagande uti handarbetsundervisningen. Att rektor på grund af läkares intyg eller af andra giltiga skäl också begagnar sig af denna rätt, förhindrar dock ej att lärarna uti de tre öfriga nyssnämnda ämnena äro fast anställda. Af samskolornas kataloger framgår äfven, att befrielse från kvinnligt handarbete är ytterst sällsynt.

På grund af hvad som anförts anhålles uti den till Kungl. Maj:t inlämnade handlingen om Kungl. Maj:ts nådiga medgifvande af följande, som man väl kan tycka, mycket hofsamma begäran: "Att lärarinneplatserna i kvinnligt handarbete måtte bli af ordinarie natur; att samma kompetens, som för närvarande berättigar handarbets-

lärarinna vid statsunderstödd, enskild läroanstalt till löne-
tursberäkning, måtte berättiga till innehavandet af ordi-
narie lärarinneplats i kvinnligt handarbete vid statens
samskolor; att för ordinarie handarbetslärarinna följande
löneförmåner måtte fastställas: för en tjänstgöring af 8
timmar i veckan 500 kr. med tvenne ålderstillägg efter
fem och tio år med respektive 100 och 200 kr.; för
hvarje öfverskjutande veckotimme till ett antal af högst
16: 60 kr. i första, 75 kr. i andra och 90 kr. i tredje
lönegraden."

Vidare utbedja sig de, som nu tjänstgöra vid statens
samskolor, att de för uppflyttning i högre lönegrad måtte
få räkna sig tillgodo de år, de redan tjänstgjort vid sam-
ma skolor, och att de måtte få åtnjuta pension till ett be-
lopp, som står i rättvis proportion till andra lärarinnors
vid statens samskolor pension. Så slutar den af 17 sam-
skolelärarinnor undertecknade petitionen.

Man kan ej annat än på det lifligaste önska, att denna
samskolelärarinnornas petition måtte af Kungl. Maj:t i nå-
der beviljas och deras ställning därigenom blifva för-
bättrad. Icke endast för de petitionerandes egen skull, utan
lika mycket för stärkekan det af detta för den kvinnliga upp-
fostran så viktiga ämne.

Andrea Eneroth.

Kvinnornas 2:a allmänna rösträttsmöte.

Halfenskildt möte i Lund den 17 juni.

Detta möte, som anslöt sig till det stora Nackarpsmö-
tet, hade samlat ett 90-tal deltagare från skilda delar af
landet alltifrån Umeå i norr till Trelleborg i söder med
tillflöden från Falun, Göteborg, Trollhättan Huskvarna,
Karlskrona och Karlshamn jämte många andra ställen för-
utom representanter från Skånes olika rösträttsföreningar.
Tillsammans voro 25 lokalföreningar företrädde.

Mötet öppnades af fröken Anna Whitlock, som äfven
utsågs att leda förhandlingarna och först uppläste anlän-
da telegram: från fruarna Hanna Sjöberg, Borås, Ella
Billing, Ezaline Boheman och Ebba Palmstierna, Stock-
holm, samt för Skaraborgs länsförbund af de "af tvång
frånvarande" fruarna Andriette Florén, Jenny Lindberg
och Jenny Velander. Hälsning och lyckönskan från Män-
nens förbund för K. P. R. framfördes af fru Louise Woods-
Beckman, hvarefter ordföranden ombad fru Beckman fram-
föra mötets hjärtliga tack och hälsning till ordföranden i
nämnda förbund, herr Ernst Beckman.

Dagens diskussionsämnen voro som bekant:

1:a. Hvad kan göras för att visa att Sveriges kvin-
nor önska rösträtt? Opinionsyttring till 1914 års riksdag.

2:a. Hvad kan göras för att ännu mera än hittills
utbreda intresset för kvinnorösträtten bland landsbygdens
kvinnor?

Det arbete, som är förbundet med en opinionsyttring
sådan som beröres i punkt 1, kommer gifvetvis att kräf-
va betydande ekonomiska uppoffringar af rösträttsföreningar-
nas alla medlemmar, hvareför ordföranden för att göra en bör-
jan föreslog de närvarande frivillig insamling. Denna
igångsattes också på stället med det synnerligen vackra
och för svenska förhållanden storartade resultatet, att *1000
kronor*, dels i kontanter, dels i skriftliga förbindelser, insam-
lades *på tio minuter*.

Angående programmets andra punkt ingick behand-
ligen af densamma till så stor del i diskussionen om punkt
1, att, då tiden var långt framskriden, det ansågs onöd-
vändigt att ytterligare tala därom, och mötet åtskildes.

Efter de långa förhandlingarnas slut intogs gemensam
frustkostmiddag på Grand Hôtel, och på aftonen avslutades
den trots det oblida junivädret angenäma samvaron med
en utflykt till Bjerred, Lunds lilla hafsbad. Där glam-
mades och språkades, en god supé afåts vid festligt du-
kade bord i hotellets stora, ögonfägnande matsal, och en
3-stämmig damkör afsjög med unga, klara röster sånger,
som klingade ypperligt under det höga loftet.

Under supén talade docenten Hilma Borelius klokt
och behjärtadt för L. K. P. R:s afhållna ordförande, frö-
ken Anna Whitlock, särskildt med anledning af hennes
nyligen varande 60-årsdag, och fröken Whitlock tackade
med den henne egna förmågan att sammansmälta frisk,
fin humor med allvarlig, vidsynt uppfattning af de
stora mål, hvaremot vår alltmera växande skara sträfvar.

Andra öfliga tal höllos, och särskildt må nämnas, hur
af hjärtat varmt fru Anna Bugge-Wicksell talade för den
till allas glädje närvarande fru Agda Montelius.

Aftonens sista händelse var uppläsandet af ett bref från
Ellen Key, hvarmed hon ville bortförklara all mot K. P.
R. afvog mening uti Iduns omdebatterade artikel. Brevet
torde inflyta in extenso i Rösträtt för kvinnor.

Näktergalen sjöng, luften var klar, och myllans doft
lofvade rika skördar, när vi efter slutad fest gingo till
Bjerreds station.

Ellen Wester.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

*Som Dagny önskar vara ett enande band mellan
Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillva-
rataga allas intressen på skilda platser, få vi här-
med uppmana våra läsarinna i landsorten att de
för att underlätta denna vår uppgift, ville till tid-
ningens redaktion insända sådana notiser, som
utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för
kvinnorörelsen i dess helhet.*

Kvinnornas ställning inför de olika nationernas lagar.

Ett intressant arbete utgifvet af Internationella Kvinnoförbundet.

Vid det femårsmöte, som det Internationella Kvinnoförbundet (I. C. W.) höll i Toronto i juni 1909 beslöts att samla och utgifva redogörelser gällande de lagar i till I. C. W. anslutna länder, hvarigenom kvinnorna komma i en mer ogynnsam ställning än männen inom familjen, hemmet, kommunen och staten.

Dessa redogörelser föreligga nu färdiga i en volym med den tredubbla titeln: "Women's Position in the Laws of the Nations", "Position des Femmes dans les Lois des Nations", "Die Stellung der Frau im Recht der Kulturstaaten".

Det är det Intern. Kvinnoförbundets permanenta "kommitté för lagar rörande kvinnans rättsliga ställning", som haft utarbetandet af redogörelserna om hand, och åtskilliga af dessa äro skrifna af de respektive ländernas representanter inom kommittén, så rapporten från Sverige af fil. doktor Alexandra Skoglund. Det är från 21 länder redogörelser lämnats, nämligen: Amerikas Förenta Stater, Tyskland, Sverige, Storbritannien och Irland, Danmark, Nederländerna, Nya Syd-Wales, Tasmanien, Victoria, Queensland, Nya Zealand, Italien, Frankrike, Argentina, Schweiz, Österrike, Ungern, Norge, Grekland, Bulgarien samt Ryssland. De olika rapporterna äro skrifna antingen på engelska, franska eller tyska. Det är inte blott i afseende på språk, som de förete olikheter, utan äfven i afseende på längd, uppställning, ämnets behandling. Somliga återge endast de olika lagparagraferna utan vidare utläggning och reflektioner, andra äro mer resonerande, och somliga ingå äfven på de önskningsmål, som af vederbörande nationalförbund uppställts i afseende på reformer i den eller den lagstiftningsfrågan.

Boken har ett förord af I. C. W:s ordförande, lady Aberdeen, där hon förklarar, att I. C. W. med utgifvandet af detta arbete haft två syften. Det ena att sätta den stora mängden af kvinnor i olika länder i tillfälle att studera sitt eget lands lagar och jämföra dem med andra länders. Det andra: att skaffa en klar redogörelse, lämplig att spridas i många länder för att därigenom visa, att gällande lagar äro ogynnsamma och orättvisa mot kvinnor och icke längre kunna anses stå i harmoni med den högre grad af upplysning, större bildning och starkare uppfattning af allmänna plikter och ansvar, karakteristiska för nutidens kvinnor inom alla världens större nationer.

Af stort intresse är hvad i samma förord yttras om frågan om kvinnans rösträtt. Det var 1904 det Int. kvinnoförbundet enhälligt beslöt att upptaga denna fråga på sitt program. Och härom säger lady Aberdeen: "Detta beslut var ett erkännande af den allmänna principen att förhållandena i vissa stater äro sådana, att de fordra kvinnornas större deltagande i kommunens och statens styrelse. Erfarenheten visar, att hvar och när helst kvinnorna befinnas af ekonomiska orsaker inslungade midt i den industriella och kommersiella striden för sin dagliga utkomst uppstår ovillkorligen fordran på fullständig medborgarrätt

för kvinnor. Frågan om kvinnors rösträtt är nu ställd inför världen, och det är tydligen en fråga, som är mycket svår att ordna äfven i länder, där folkets sinne vaknat och delvis är förberedt."

Dessa rapporter äro emellertid — anser lady Aberdeen — mycket upplysande i afseende på ett af skälen för att kvinnor skola hafva direkt inflytande på sitt lands lagstiftning. Ty hvar och en af dem lämnar exempel på lagar, som orättvist behandla kvinnorna i jämförelse med männen, och det i lifvets mest intima förhållanden, i deras hem, i deras ställning till deras egna barn, icke mindre än i deras egendomsförhållanden och deras ställning som medborgare. Det påstås ofta af motståndarna till kvinnans rösträtt, att kvinnor ha många sätt att göra sina önskningskända för de styrande männen och kunna erhålla hvilka förnuftiga förändringar de önska i lagarna utan att därför behöfva rösträtt. Men en granskning af dessa sidor skola öfvertyga rättänkande män och kvinnor om motsatsen och förena bägge i sträfvan att få till stånd ett annat sakers tillstånd, hvilket icke endast skulle befria kvinnorna från de svårigheter, hvarunder de nu arbeta, utan äfven i könens förhållanden alstra en betydligt högre grad af ömsesidig aktning och kamratskap än hvad som nu råder.

Studium af boken ger lady Aberdeen rätt i hennes påstående. Man träffar, som hon säger, i hvar enda en af de 21 rapporterna lagparagrafer, hvarigenom kvinnorna blifva betydligt mer ogynnsamt ställda än männen i "lifvets mest intima förhållanden". Det finnes icke ett enda lands lagstiftning, som ej har försyndelser i den vägen, vare sig landet har republikansk och demokratisk styrelse såsom Frankrike, Förenta Staterna och Schweiz, eller mer eller mindre oinskränkt monarkisk. Att lämna en fullständig redogörelse för de olika ländernas lagstiftning rörande kvinnor skulle bli alltför vidlyftigt för Dagnys begränsade utrymme. Utan vi måste nöja oss med en liten axplockning af några af de många belysande exemplen.

Lagens orättvisor drabba som bekant hårdast de gifta kvinnorna. Den gamla regeln: hustrun skall vara mannen underdånig, har lämnat spår efter sig i mången lagstiftning. Som ett talande exempel kan nämnas den skottska lagen, enligt hvilken mannen har full bestämmelserätt öfver hushållets anordnande och bestämmer om hustrun får sköta det eller ej. Hans myndighet går så långt, att han har rätt att förbjuda hustrun att taga emot besök. Ja, äfven i hustruns rent personliga angelägenheter har han rätt att ingripa; så får hon icke undergå operation utan hans samtycke.

I afseende på hustruns egendomsrättsliga ställning (hennes rätt att äga och förvalta egendom) råder en mångfald af lagar. I några länder, såsom Ungern, Ryssland och Bulgarien, finnas i lagen inga bestämmelser om mannens målsmanskap, och hustrun bibehåller samma rätt till sin förmögenhet, som då hon var ogift. I åter andra, i Holland t. ex., kan icke hustrun förfoga öfver någon del af

sin förmögenhet utan tillåtelse af mannen, huru än äktenskapskontraktet är affattadt. Mellan dessa båda ytterligheter förekomma en mängd olika system ofta i samma land, så erbjuder Förenta Staterna en brokig profkarta på olika slag af äktenskapslagstiftning. I somliga stater är egendoms-gemenskapen makarna emellan upphäfd, i andra råder ännu Code Napoléon, om också modifierad, i andra finner man spår af den gamla engelska lagen, som likaledes var mycket hård mot kvinnorna. Hvad nu vårt eget land beträffar, kan det just icke skryta af att gynnsamt behandla de gifta kvinnorna, då som bekant mannens målsmanskap och förvaltningsrätt öfver det gemensamma boet och delvis äfven öfver hustruns enskilda egendom kvarstår. I de bägge grannländerna Norge och Danmark är ju målsmanskapet afskaffadt, men förvaltningsrätten kvarstår i ganska vidsträckt omfång.

På ett annat viktigt område, förhållandet till barnen, är den gifta kvinnan ändå sämre ställd, och i det afseendet råder större enhet i de olika ländernas lagstiftning. Nästan utan undantag är det fäderna, som äro barnens förmyndare och äga att bestämma öfver både dem och deras förmögenhet, bestämma om deras uppfostran, religion, vistelseort etc. Vanligtvis talas det i lagen alls inte om modern. I 13 af Nordamerikas Förenta Stater tyckes dock föräldrarätten vara lika för båda föräldrarna, och lagen säger uttryckligen, att far och mor skola vara sina omyndiga barns rätta förmyndare.

I den franska lagen heter det visserligen också så vackert, att barnet står under faderns och moderns förmynderskap tills det blir myndigt. Men sedan följer en hel del särskilda bestämmelser, som alla äro ogynnsamma för modern och som göra den allmänna bestämmelsen tämligen värdelös. I ett par andra länders lagar heter det också, att bägge föräldrarna skola vara barnens förmyndare — men med det viktiga tillägget, att då föräldrarna äro af olika meningar, är det faderns som är afgörande

Efter faderns död blir ju i allmänhet modern barnens förmyndare. I flera länder (däribland England och äfven åtskilliga af de australiska kolonierna) har dock fadern rätt att i sitt testamente tillsätta en förmyndare, som jämte modern skall hafva vården om barnen efter faderns död. Svenska lagen föreskrifver som bekant att "fader vare sina barns rätta förmyndare". Efter hans död har modern rätt att förestå sina barn och deras gods med nästa fädernesfränders eller förmyndares råd. Någon dylik föreskrift om modernefränders råd förekommer ej, ifall modern är död.

I Ungern är lagen (från 1877) ytterst ogynnsam mot den gifta kvinnan som moder. Den gamla ungerska lagen gaf modern betydligt större rättigheter. Den nu gällande lagen vet inte af någon annan föräldrarätt än faderns, och under hans lifstid har modern ingen som hälst rätt öfver barnen. Fadern är bemyndigad att bestämma öfver barnets person och dess uppfostran utan att behöfva rådfråga modern. T. o. m. dibarnet har han rätt att taga ifrån modern och ackordera bort. Fadern kan också mot moderns vilja låta en främmande adoptera barnet. Skall ett ännu omyndigt barn träda i gifte, så är blott faderns samtycke behöfligt. Modern nämnes icke ens i lagen. T. o.

m. efter sin död kan fadern beröfva modern rätten öfver barnen. Visserligen är hon då barnens lagliga förmyndare, men fadern kan genom sitt testamente utesluta henne från denna rätt och utnämna en annan förmyndare.

En annan mörk punkt är det olika sätt, hvarpå de flesta lagar behandla man och kvinna i fråga om äktenskapsbrott eller då det gäller skilsmässa.

Är det kvinnan, som begått äktenskapsbrott, är det ett fullt tillräckligt skäl till skilsmässa; är det mannen, så måste det vara förenadt med öfvergifvande eller misshandling af hustrun (så är bl. a. förhållandet i England och de australiska kolonierna). Äfven i afseende på hvem af föräldrarna, som efter skilsmässan skall behålla barnen, gynnar vanligen lagen fadern.

Åtskilligt mer kunde sägas om den gifta kvinnans ställning inför lagen, och äfven om den ogiftas, men det sagda må vara nog för att visa, att icke allt är bra som det är. Dock kunna vi icke underlåta att nämna, att enligt österrikiska lagen få kvinnor icke fungera som vittnen och det i likhet med "svagsinta, blinda, döfva och stumma". Äfven i den tyska lagen äro kvinnorna uteslutna från en del rättigheter i samma något egendomliga sällskap.

Det kan således verkligen finnas skäl för kvinnorna att arbeta för att skaffa sig direkt inflytande på lagstiftningen. Ett yttrande i rapporten från Nya Zeeland, där ju kvinnorna allt sedan 1893 haft politisk rösträtt, är också beaktande i det afseendet. "Nästan hvarenda bestämmelse i Nya Zealands lagbok", yttras det, "hvarigenom kvinnornas intressen tillgodoses, har tillkommit efter sedan den politiska rösträtten tilldelades kvinnor."

I sin helhet bör således det utkomna arbetet vara ett godt handtag åt arbetet för den kvinnliga rösträtten, och det rekommenderas också till studium åt både vänner och motståndare till rörelsen, icke minst inom parlament och regeringar.

Maria Cederchiöld.

Ny tysk rösträttstidskrift. På Ernst Reinhardts förlag i München utkommer sedan kort tid tillbaka tidskriften *Frauenstimmrecht*, utgifven af Deutscher Verband für Frauenstimmrecht. Redaktören är d:r Anita Augspurg. Priset på tidskriften, som utkommer en gång i månaden, är en mark i kvartalet. Lösnummer 40 pf. Det första numrets innehållsförteckning upptager bidrag af Rosika Schimmer, Käthe Schirmarcher, m. fl. från det internationella rösträttsarbetet kända namn.

Annonsera i DAGNY!

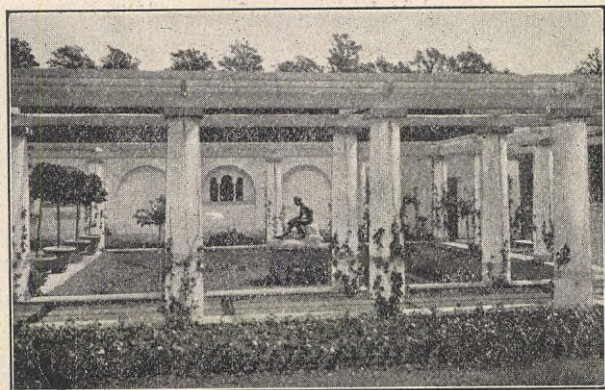

Borgholm de sista majdagarna.

Flyg eller ånga i väg någon gång en sista majdag till den lilla östad på vår ostkust, där drottning Victoria skapat sig en drömligt härlig sollid för hvilat!

När man nalkas ön, stiger det hvita, harmoniska slottet fram ur skiftande, lummiga gröna massor, likt en klar melodi ur orkesterbruset. Detta är det lefvande nuet. Litet längre fram — och man mötes af det förflutna. Uppå landborgen aftecknar sig mot horisonten det storslagna gamla slottet, grått, ingånget i den eviga vilan. I dag, i går — hvilka kontraster! Nuet: lätt, leende, tillgängligt. Det flydda: kolossalt, allvarstungt, tillbommat.

Lysten på allt går man i land. Luften är fullkomlig, en luft att dö i. Lättare att lefva i. Solljus faller som gyllene liljor ned öfver hela ön, tycker man, allting lysar — det nordiskt blå ofvan skyn, det ungt gröna vid ens fötter, och periferien blixtrar. För stunden kyssa och smeka de lysande vågorna vårfager strand.

SOLLIDEN.

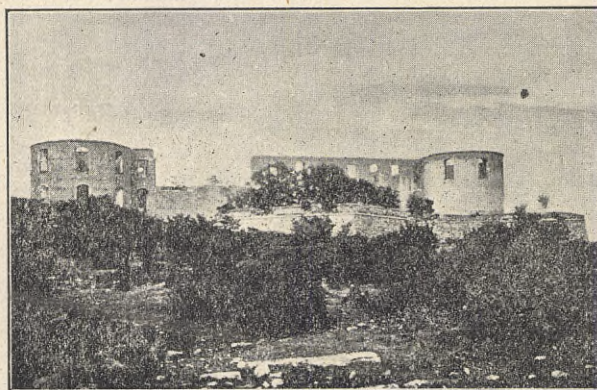
Så kan lyckans fé låta ens hemliga vaga rosen-drömmar förtätas till verklighet i det logi man finner. Tempeldjupa fönsternischer med en blomstergård inom hvar gardins sommarsky. Luft och ljus som hustomtar i hvar vrå. Och så tystnaden... lundens tystnad en sommarmorgon i soluppgången! Säg, storstadsmänniska, önskar du mer?

Men det gifs mer. Strax utanför dina fönster hänga äppleträden som rosenmoln öfver staketen och snudda vid hagtornblommens hvita drifvor. Ur snåren litet längre bort strömmar ett spel, ett kvintilerande, en tontäfling med okända instrument. Kanske att flöjter och ka-

stanjetter äro med. Variationerna äro ändlösa, i dur och mol, och tempi växla så brådt, så brådt: allegro, allegretto, ritardando, diminuendo... så ett stormande presto, prestissimo och så — finis! Hela hagen böljar vid dessa torneringar med näktergalsstrupar. Paus två sekunder. Ny repertoar. Repetitioner brukas inte. Näktergalsprogrammet är hvar stund nytt.

Men du går och går och nu genom en oändlig grön alkov, där skönheten sofver; och du går så sakta, ensam och lycklig. — Ekskogen sträcker sig rundtom som ett makalöst nätverk af dunkla grenar med ljusa, halfutslagna bladknippen likt rosformiga dekorationer. En örtrollad skog, genomad af förföriska dofter, konvaljens, violens.

En nyss tystnad skald har vid ett tillfälle sjungit om "en blomkorg i havets våg". Jag tror inte att det var Öland han besjög. Men om han också ej sett mera af

BORGHOLMS SLOTTSRUIN.

Ölands ljusdruckna flora än jättegullvifvorna på sina halfalnshöga stänglar och trampat bellisernas skära matta, så borde han ha lagt en hyllningsdikt i någon smörblommas guldsål, där den kunde hittats af eftervärlden.

Den skönhet som uppenbaras i solens morgon- och aftonhälsningar till denna havets blomkorg, till Allvarsvidden, den har "Ölands målare", Per Ekström, fäst på duk.

Skåda dock äfven himmelens duk, brinn själf inför rosen-glöden, försmält i guldglansen! Flyg, ånga i väg till Borgholm — men en sista majdag!

G. R—tz.

Stina Quints stipendier utgå detta år med 1,030 kr., hvaraf 730 kr. anslagits till lärare och lärarinnor för bevisande af sommarkurserna i Uppsala och 300 kr. som understöd åt sjuka småskolelärarinnor. Bland 85 sökande ha af det förstnämnda beloppet följande erhållit: Sara Lidin, Jokkmokk, Klara Skarin, Lauker, Hilda Ståhl, Junosvando, hvardera 60 kr. J. Gunnarsson, Luleå 50 kr. Hulda Bäckström, Umeå, J. F. A. Flenström, Pålgård, hvardera 45 kr., Linnéa Andersson, Alfta, Per Bröms, Runnviken, P. J. Carlsson, Iggesund, Kerstin Eriksson,

Sågmyra, hvar och en 35 kr., Hanna Bjurström, Askersund, Jenny Holmgren, Saltsjöbaden, Frida Johansson, Borlänge, Karl Lindberg, Svartsjö, Lisa Magnusson, Örebro, Knut Nordin, Kilafors, J. Persson, Vanås, W. Sandström, Kungsholms villastad, och Lovisa Thorén, Flen, hvar och en 30 kr.

Sjukhjälp har tillerkänts Hildur Andersson, Kolsva, Anna Fahlström, Guldsmedshyttan, Ida Flodmark, Marsjö, Ida Holmer, Vagnhärad, Kerstin Jansson Degefors, Ebba Svensson, Karlstad, hvar och en 50 kr.

Litteratur.

Trälldomens hus. Af *Reginald Wright Kauffman*. Bemyndigad öfversättning från 13:e upplagan af Ebba Nordenadler. Hugo Gebers förlag, Stockholm.

Med detta arbete, hvars författare är journalist i Nordamerikas Förenta Stater, har rötterna blottats till den mest fruktansvärda af samhällets och mänsklighetens pestbölder: den hvita slafhandeln. Och det är ej en dag för tidigt, som den märkliga boken, hvilken på originalspråket väckt oerhördt uppseende, gjorts tillgänglig för den *stora allmänheten* här i Sverige. Visserligen skrifer Kauffman i sitt företal, att "denna berättelse är ämnad för tre klasser läsare och icke mer: den är ämnad för dem, som skola uppfostra barn, för dem, som skola uppfostra sig själfva, och för dem, som i händelse de ha i tankarna att förbättra de karaktärssvaga äro för egen del nog starka att börja sin uppgift med vetskap om sanningen". Jag skulle dock vilja göra det tillägget, att den äfven är en bok just för den karaktärssvaga och tanklösa, fri som den är från allt, som kan egga sensationslystnaden. Det är ungefär ett år sedan jag första gången hörde talas om Kauffman och hans bok, och detta i ett sammanhang som äger sitt intresse, då det kan tjäna som illustration till de tragiska öden, som möta oss i "Trälldomens hus". På en resa i fjol somras sammanträffade jag med en ung norska, som nu efter sju års sjuksköterskeverksamhet i Förenta Staterna återvändt hem. Hon var af god familj, och ehuru välbärgad hade hon begifvit sig öfver Atlanten utan större kassa än hvad som behöfdes till resan och den allra närmaste tiden — d. v. s. tills hon trodde sig få plats. — Hon ville nämligen visa att äfven en kvinna kan, om hon riktigt vill, skapa sig en ställning endast genom eget arbete. Bekantskaper därute hade hon inga. Och hon lyckades äfven — trots allt — så tillvida att hon uppehållit sig utan hjälp i sju år därute. Men de erfarenheter hon därunder gjort ha varit af den art, att hon knappast skulle ha mod att än en gång utsätta sig för dem.

Tre gånger har hon under sitt sökande efter arbete varit nära att fångas i hvita slafhandelns inom alla samhällslager vidt utgrenade fällor. Och under sitt arbete som sjuksköterska, dels på sjukhus, dels i privat sjukvård, kom hon oupphörligt i tillfälle att se huru denna afskyvärda inkomstkälla begagnades af hög som låg och huru den hade sin oåtkomligaste åder förborgad i den politiska och finansiella världen.

Det var i samband med dessa hopplöst svarta skuggsidor, hvilka inte blott finnas i den nya världens jättstäderna utan öfver allt, där de stora samhällenas sociala missförhållanden skapa arbetslöshet, njutningslystnad och allmän depravation, som hon med entusiasm kom att omnämna Kauffman och hans bok samt det uppseende och äfven förbittring den väckt i amerikanska kretsar, tilläggande, att det vore en lycka om den snart blefve öfversatt till alla europeiska språk. Den modiga journalisten, som här orädd blottar hela det invecklade systemet, har — för att kunna stå för hvad han säger — jämte sin hustru

skaffat sig tillträde till "den undre världens" många hemiska labyrinter. Och har detta kunnat ske endast genom förklädnad och ett skickligt agerande i egenskap af intresserad medarbetare i den stora ligan.

Därför kan han också säga som han gör i slutet af sitt företal till "Trälldomens hus": — "Jag har endast upptecknat hvad jag själf sett och hört — — —"

Detta sedda och hörda är emellertid af den art, att någon utsmyckning af fantasien ej vore önskvärd. Och jag tror knappast, att den frodigaste diktarefantasi ens skulle kunna öka verkan af det, som här skildras.

Med ypperlig stilistisk förmåga ger författaren — utan onödig pointerings af det i sig själf råa och vidriga — en lefvande bild af det öde, som den hvita slafhandelns offer går till mötes. Samtidigt skildrar han med samvetsgrann detaljeringskonst hela det bedröfliga och inbördes samverkande samhällsmaskineri, som drifvit förhållandena därhän att prostitutionen blifvit ett "politiskt material", hvilket åter bidragit att göra kvinnohandeln till den svåråtkomliga handtering, som den allt fortfarande är. Huru kunna få maktägarens hjälp mot detta samhällsöde, då den verkammaste valagitation försiggår i bordellernas förmak och med tillhjälp af deras ägarinnor och handlangare?

Den unga flicka, hvars infångande och förtviflade frihetskamp ur det otuktsnäste, dit hon förts — samt vidare emot det samhälle, som skapat hennes öde, är visserligen berättelsens röda tråd. Men allt detta, som likt en jätteorganisation af osynliga onda makter spinner sitt nät kring okunniga, svaga och fattiga — kvinnor som män —, står dock för mig som tyngdpunkten i denna bok och skänker den framförallt det värde af auktoritet, som den redan äger.

Vi stå här inte endast inför ett tragiskt kvinnoöde, som vi veta att tusen och åter tusen i öofverskådligt tal dela med henne — utan vi ha här på ett mer än vanligt kraftigt sätt fått våra ögon fästade på ett kapitel i mänsklighetens historia, till hvars nersudlade sidor generationer bära ansvar och för hvars rentvagande alla nu lefvande och kommande generationer kallas att verka.

Den mest direkt och snabbast verkamma nytta, som läsandet af "Trälldomens hus" kan medföra, är inte endast den, att hvarje aktiv deltagare i rörelsen *mot* hvita slafhandeln här kan vinna den bästa kunskap om den organisation han satt som sitt mål att motarbeta. Det torde äfven kunna bli ett af de mest öfvertygande medel som gifvits att hämma kvinnoemigrationen till både Amerika och storstäderna och bör i hvilket fall som helst bli ett skydd och ett *gif akt* mot alla dessa lurande faror, för hvilka det tycks som om både föräldrar och barn saknade syn och hörsel — att döma af de ideligen återkommande tidningsnotiserna om kvinnorof och om unga flickor som försvinna — till och med från familjer tillhörande de bildade klasserna.

M. R—M.

"**Godheten själf**" och andra berättelser. Af *Gustaf Ullman*. Albert Bonniers förlag, Stockholm, 1912.

Det är alltid med förväntansfullt intresse jag öppnar Gustaf Ullmans böcker, ty om de också inte alltid fylla de mest spända förväntningar, så lämna de dock aldrig

efter sig den tomhet och fadda bismak som så många andra. Och detta återigen beror väl närmast på att den som skrifer dem inte blott sitter inne med förmågan att med konstnärlig måttfullhet skildra lifsföreteelserna utan att han äfven städse känner sig i kontakt med lifvet och känner vördnad för hvarje dess rörelse.

I föreliggande berättelsesamling, där åtskilliga af de smärre skisserna äro gamla bekanta från dagspressens spalter, återfinner man Gustaf Ullmans skicklighet som novellist och hans djupa, förstående medkänsla utan att dock kunna konstatera någon stegring eller utveckling i hans författareskap.

Liksom fjolårets "Sagor om hjärtat" innehåller den ett par ypperliga saker — och ingenting rent underhaltigt. Äfven i de mest bagatellartade bitarna är det väsentliga understruket, och man får en blyxtlik förnimmelse af en karaktär, ett människoöde.

Men på samma gång skulle man så gärna vilja ha litet mer — därför att man vet att författaren kan ge så mycket mer.

Den mest betydande af berättelserna och den, efter hvilken boken erhållit sin titel, är inledningsnovellen "Godheten själf". Här skildrar författaren på ett öfverlägset sätt en af dessa förtjusande, bortskämda egoister i kvinnokepelse, som förvända ögonen på folk så till den grad att de med sina kalla hjärtan kunna få rykte af godhet och människovänlighet.

Den af männen kringfladdrade Vera Henningsson är en ypperlig typ — liksom för öfrigt alla medspelande i denna lilla lefvande kärlekskomedi. Och det sätt, hvarpå hon slutligen genom den man, som hon älskar så mycket som hennes själfviska lilla hjärta förmår, får sin läxa för lifvet, visar inte minst huru djupt författaren nått i sin kunskap om människohjärtat. Den operation han här med en specialists skicklighet utför väcker för öfrigt en så varm medkänsla, att man inte kan undgå att känna ledsnad öfver att inte skönja någon underförstådd afsikt: det gamla föraktade men ack så kära slutet på en hjärtehistoria, när de båda älskande efter alla vedervärdigheter få hvarandra och bli lyckliga och snälla och uppnå hög ålderdom tillsammans.

I ett par af de smärre historierna — däribland i första rummet "Katekesförhöret" — möter oss en oförfalskad humor. Här har Gustaf Ullman också ökat sitt bildergalleri i prästkappa med ytterligare en typ, som minsann inte är en af de sämsta.

För öfrigt är som sagdt intet att förakta här. Det är bara detta, att man vet, att denna författare skulle kunna komma med så mycket mer utarbetade saker. Och, när man lägger ifrån sig denna bok, får man samma intryck som af så många andra svenska novellböcker, skrifna i denna rastlösa skrifvandets tid: — att det är allt för illa ställt, då våra bästa, mest lofvande författare måste skriva ett par böcker om året för att inte gå under i konkurrensen.

M. R—M.

Om sproglig Forstaaelse.

XIV.

"Der var en Tid i Danmark, da vor Folkeskole var saa ringe", saaledes fortsætter nævnte Forfatter, "og de lavere Folkelag saa uudviklede, at der ikke kunde være Tale om noget saadant som at lære et fremmed Sprog; kunde man tillfredsstille de allerførste Fornødenheder, maatte man være glad til. Men saadan er det ikke mere; det danske Folk er gaaet umaadeligt (=ofantligt) frem i det sidste Hundreedaar, og det er de andre nordiske Folk ogsaa. Er da ikke Tiden inde til at se ud over de snævre Grænser? Naar der siges: vi har ikke Tid til at lære et fremmed Sprog, saa vil det synes som om denne Indvending maa falde, naar det gælder — Nabosprogene — fordi det Arbejde, som det udkræver at lære dem, er saa overmaade ringe i Forhold til det rige Udbytte der indvindes". Vil nogen fremhæve, at et af "Verdenssprogene" hellere burde vælges, eftersom disses Kulturomraade, som sagt, er langt større end noget af de smaa nordiske Rigers, saa kommer Forfatteren atter og atter tilbage til det uomstødelige Faktum: at intet andet Lands Kultur — den være nok saa rig og verdenserkendt — alligevel formaar at befrugte vor egen saaledes som den nærbeslægtede er i Stand til. —

For en 12—14 Aar tilbage begyndte den danske Pige-skoleforening at i Praxis gennemføre lidt af "den sproglige Forstaaelses" Begyndelsesgrunde ved at indføre Ombytte af Lærere med Lærere fra Nabolandene, helst for en Maanedstid ad Gangen, noget som Forfatteren haaber "skal fortsættes med fornyet Interesse og i stedse videre Omfang thi der er faa Midler, der har vist sig saa virksomme til at vække Börnenes Interesse for Sproget og Landet og spore deres Energi til at foretage det lille Arbejde som udkræves. Og Samtaler med en indfødt Lærer giver jo den allerbedste Övelse i at forstaa Sproget". Snart skal vi vel naa derhen.

Alma Forsberg-Dalhoff.

Insänd litteratur.

Albert Bonniers förlag, Stockholm: *Hvad kärlek är* och andra noveller. Af *Anna Wahlenberg*. — **Ris.** 207 recept för dess användning i hushållet. Af *Ellen Turner*. — **Bonniers månads-häften.** Häft 6.

Rättelse. I artikeln "Ceres' döttrar" i n:r 24 står "teoretisternas teoretiker" om Immanuel Kant, skall vara: "teoretikernas teoretiker". I samma artikel, sid. 283, 2:dra spalten, skall 23:dje raden nedifrån lyda som följer: "Studley är modern, med moderns ansvar och förpliktelser."

Annonsera i DAGNY!

Vid Osby Realskola

(Enskild mellanskola)

är från och med nästa läsår en ordinarie lärarinneplats ledig med undervisningsskyldighet i biologi (hufvudsakligen), kemi och geografi i skolans tre öfversta klasser. Skolan skall så småningom utvidgas till realgymnasium, h. t. 1912 göres början genom tilläggande af en andra ring. Tjänsteårsberäkning som vid statens läroverk. Lön: 1,400 och 1,500 kr. jämte fri bostad, beroende på kompetens. Fil. mag. eller Fil. kand. har företräde. Ansökningshandlingar ställas till styrelsen torde med det snaraste insändas till

Fil. o. Teol. kand.

L. O. Malmström.

Skolans föreståndare.

**Ordinarie
lärar-(inne)-tjänsten**

vid Bäcktorps fasta folkskola i LÄNNÄS är till ansökning ledig. Lön enligt lag. Gosslöjd finnes för närvarande, arvode 125 kr. Bostad 3 stora rum och kök. Tillträde den 1 januari 1913, men sökanden förbinde sig att vikariera i år under höstterminen, som börjar den 15 september.

Ansökan före 1 augusti till

Skolrådets ordförande.

Adress LÄNNÄS.

Guvernans,

utmärkt skicklig, undervisningsvan och musikalisk önskas till hösten för två gossar i ålder 8 och 6 år. Uppgift om kompetens, löneanspråk jämte fotografi torde insändas till fru Lilly Gumælius, adr. Rämshyttan, (Dalarne).

**Ordinarie
lärarinnetjänsten**

vid fasta folkskolan i Kolaboda af Nysätra församling i Västerbottens län sökes hos skolrådet senast den 14 juli 1912. Den, som väljes, skall vara skyldig att efter pågående omorganisation eventuellt redan vid tillträdet öfvertaga annan folkskola inom distriktet.

Nysätra, adr. Anäset, den 8 maj 1912.

SKOLRÅDET.

Fotografer!

På grund af sjukdomsfall finnes plats ledig nu genast för duglig kvinnlig Kopist, kunnig i plåttagning, icke nybörjare. Svar med betygsskrifter, foto., uppgift å ålder och löneanspråk till Fotograf Maria Hallström, Södertälge.

Lärarinneplatsen

vid Hufvudskärs mindre folkskola kungöres härmed ledig och sökes inom 60 dagar hos skolrådets ordförande, adr. Ornö. Grundlön 600 kronor.

Lärarinnetjänsten

vid Hedemora stads skolkök

sökes före den 10 nästinstundande juli hos Folkskolestyrelsen i Hedemora. Lönen utgår för närvarande med 720 kr. jämte fri kost från skolköket under pågående termin samt bostad å 1 rum och kök, lyse och ved. Platsen tillträdes den 1 oktober.

För

Sjuksköterska

med uppgift att jämte vården af fattiga sjuka med råd och hjälp finnes plats i Falun från den 1:a nästkommande juli. Lönevillkoren äro tills vidare 1,000 kr. pr år. Ansökningar ställas till Fattigvårdsstyrelsen i Falun och åtföljda af frejde- och åldersbetyg samt betyg från förut innehafda platser insändas till Fattigvårdssyssloman Lindgren.

Falun i maj 1912.

Fattigvårdsstyrelsen.**Vid Mjölby församlings
fasta skolkök**

inom Mjölby Municipalsamhälle finnes plats ledig att tillträda den 1 nästk. sept. för en lärarinna i huslig ekonomi. Årlig lön 600 kr. kontant, fri bostad och vedbrand jämte fri kost i skolköket under den tid af året kurserna pågå. Ansökan insändes till under-tecknad under adr. Mjölby före den 15 nästk. juli.

Mjölby den 14 juni 1912.

ADOLF JOHANSSON,
Skolrådets ordförande.**Föreståndarinnebefattningen**

vid "Carlskrona Mjölkdroppe" kungöres härmed ledig att tillträdas den 1 september d. å.

Närmare meddelar Doktor C. Danelius, Carlskrona.

STYRELSEN.

Lärarinna,

musikalisk, kompetent att undervisa tvänne flickor i 2:dra och 3:dje klass, sökes till hösten. Svar med löneanspråk jämte betyg och fotografi torde sändas till Ingeniör Gustaf Lindström, Perstorp (Skåne.)

**Extra ordinarie lärarinne-
befattningen**

vid Kolsva bruks folkskola (litt. B) i Malma församling i Västmanl. nds län sökes hos skolrådet i Malma, adress Åsby, före den 15 nästa juli. Platsen tillträdes den 26 nästa augusti och tillsättes för ett kalenderår i sänder — nu för återstående delen af detta år — och kommer, så vidt man nu kan se, att uppehållas på det sättet under de närmaste åren. Lön för läsår 1,000 kronor, 120 kronor i hyresersättning samt fritt 1 rum och vedbrand, 90 kronor för kvinnlig slöjd-undervisning samt reseersättning 50 kronor. 3 1/2 månader återstå af innevarande läsår för höstterminen. Malma den 3 juni 1912,

J. V. AHLGREN,
Skolrådets ordförande.**Husmodersplats, Barn-
morskeplats, Sjukskö-
terskeplats, Kontors-
plats.**

Till förstklassigt privat barnbörds- och förlossningshem, som i förening med barnsjukhem skall startas i för ändamålet inköpt fastighet i större landsortsstad, sökas lämpliga personer till ofvanstående befattningar. Som företaget äfven afser meddela undervisning i praktisk, rationell spädbarnsvård och i öfrigt sådana ämnen som hvarje *blifvande husmoder* bör hafva grundlig insikt uti, reflekteras endast öfver välkvalificerade sökande. Företräde lämnas dem som med kapital kunna intressera sig i företaget. Ägaren intresserar sig själf med 20,000 kr. och afser att möjligen med resp. funktionärer bilda kommanditbolag. OBS! Elever, som i höst önska genomgå någon af företaget specialkurser kunna redan nu anmäla sig. Undervisning meddelas äfven och kontrolleras af skickliga läkare (specialist.)

Sökande till befattning behagade insända ref. och fotografi samt alla nödiga upplysningar till sign. »Själfständig befattning», under adress S. Gumælius' Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Yngre pianolärarinna

kan under sommaren mot fritt vivre få plats i familj, boende vid Askimsfjorden. Familjemedlem. Tillfälle till tysk konversation. Svar till "Salta bad", S. Gumælli Annonsbyrå, Göteborg.

Kvinnlig Sjukgymnast

kan i bättre barnhem genast erhålla god plats på enkel badort nära Brüssel. Godt tillfälle att lära franska. Svar till Fru Walter Schulz, Göteborg.

Anspråkslös,

undervisningsvan, musikalisk, frisk och glad lärarinna önskas att undervisa 1 eller möjligen 2 flickor i 4:de klass elementarkurs samt musik. Någon hjälp i hemmet önskvärd. Betyg, ref., foto., samt uppgift om löneanspråk sändas till komm. Nylander, Osmo, Riks. Sorunda 12.

Van Kartritterska

får genast anställning hos Ingeniör Ivar Rydeberg, Uppsala.

Husföreståndarinna,

fullt kompetent i matlagning och uppköp jämte inläggningar samt att handleda tjänstepersonal, erhåller förmånlig plats den 1 juli å ett större pensionat i Stockholm. Svar märkt "A. B. H." med uppgift om ålder och referenser torde inlämnas å Tidningskontoret, Karlavägen 6.

**Sjuksköterskebe-
fattningen**

vid Epidemisjukhuset i Torshälla är att tillträda den 1 nästa juli. Löneförmåner: 450 kr. pr år, fri bostad, vedbrand och lyse äfvensom sarskild ersättning enligt taxa, då sjukhuset är belagdt. Ansökningar insändas till Epidemisjukhusstyrelsen i Torshälla, som äfven lämnar närmare upplysningar.

Torshälla i maj 1912.

För Epidemisjukhusstyrelsen:
ALBIN EDSBERG.**Till ansökan ledig**

för tillträde den 1 september 1912 kungöres härmed tjänsten som föreståndarinna för skyddshemmet *Malmö stads skyddshem för flickor* beläget vid Skärallid i Riseberga socken i Kristianstads län. Sökande bör hafva aflagt folkskolläro-examen. Löneförmånerna äro: möblerad bostad med lyse och värme, kost, tvätt och läkarevård samt kontant lön af 1,200:— kr. för år. Tjänsten äger delaktighet i folkskolläraernas pensionsinrättning och tillsättes med fyra månaders ömsesidigt förbehållen uppsägelseätt. Ansökningar, åtföljda af präst- och läkarebetyg samt handlingar, som styrka kompetensen, böra före den 1 augusti 1912 hafva inkommit till Malmö stads skyddshemsstyrelse, adress Malmö.

Malmö den 17 juni 1912.

Malmö stads skyddshemsstyrelse.

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition
Kapitalräkning) 4½ %

Sparkasse-
räkning 4 %

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
Sturegatan 32,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Åberopa alltid
annonserna i
DAGNY!

Wiréns Eau de Cologne **ROYAL** är fortfarande **oöfverträffad.**

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från

A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) Kgl. Hoflev.
21 Lilla Vattugatan 21 - - - Stockholm.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

**Fackskolan för
huslig ekonomi i
Uppsala.**

Lärrarinnkurs i matlagning och handarbete. (2½ år) börjar 2 Sept. Anmälan före 1 Juli.

Lärrarinnkurs i matlagning och landthushåll, med 2 term. i Fackskolan och 1 år å Brogård, börjar 2 Sept. Anmälan före 1 Juli.

Anmälan till den *Lärrarinnkurs* (endast för skolkök), som börjar i Jan. 1913 insändes före 1 Nov.

Husmoderskurs med undervisning i matlagning, sömnad, hälsolära och barnavård, närmast afsedd för flickor med högre skolbildning, börjar den 2 Sept. Anmälan göres helst före 1 Aug.

Specialkurs (högre husmoderskurs) i finare matlagning, klädsömnad och barnavård börjar den 20 Aug. Anmälan helst före 1 Aug.

Praktisk Yrkeskurs för utbildning af kokerskor och hushållerskor börjar 20 Aug. Anmälan helst före 1 Aug.

Landthushållsskola å Kumlan, kurser på 4 mån. och 8 mån.; börjar 15 Aug.

Ansökan före 1 Juli.

Barnavård teoretiskt-praktiskt i Fackskolans barnhem 1—3 mån. Tryckt program på begäran gratis och franko.

Program 19 och 20 gälla.

Inspektor: Professor **O. Hammarsten.**

Föreståndarinna: Fröken **Ida Norrby.**

**Västerås
folkskolor.**

Ett folkskollärrarinnevikariat

för höstterminen 1912, efter hvilken tid platsen besättes med ordinarie, sökes senast den 1 juli hos Folkskolestyrelsen i Västerås.

Västerås den 18 maj 1912.

Folkskolestyrelsen i Västerås.

En extra ordinarie folkskollärrarinnebefattning

vid Kopparbergs köpings folkskola för höstterminen 1912 med en lön af 466 kr. 43 öre samt 50 kronor som ersättning för bostad och ved sökes hos Kopparbergs köpings skolråd före den 1 juli 1912. Ansökningarna sändas till undertecknad.

Kopparberg den 6 juni 1912.

FILIP LINDERS,
Skolrådets ordförande.

**Lärrarinne-
tjänsten**

vid nyinrättade småskolan i Julsta af Hardemo församling, Örebro län, sökes före 1 juli i år hos skolrådet under adress Hardemo. Lön enligt lag.

Hardemo den 3 juni 1912.

Skolrådets ordförande.

Sju präktiga äfventyrsböcker för barn och ungdom.

Tsarens kurir. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter Jules Verne af **Alfred Smedberg.** 352 sidor med 47 illustrationer af **Karl Aspelin.** Kartonnerad. Pris 75 öre.

Parzival. En riddarsaga från medeltiden. Bearbetning af **Hugo Gyllander.** 259 sidor. Med 45 illustrationer af **Ingeborg Uddén.** Kartonnerad. Pris 75 öre.

Sagogrottan i Sagoskogen. En samling sagor af **Harald Östenson.** 303 sid., 50 illustrationer. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Den hemlighetsfulla ön. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter Jules Verne af **Alfred Smedberg.** 312 sidor, 44 illustrationer af **Brita Ellström.** Kartonnerad. Pris 75 öre.

Hjälten bland hjältar. skildrade för barn och ungdom af **Marie Louise Charles G. Gordons** lif och stordåd, **ise Gagner,** 304 sidor, 33 illustrationer af **Edv. Berggren.** Kartonnerad. Pris 75 öre.

Nybyggarna i Kanada. Berättelse för barn och ungdom. Bearbetning efter **Kapten Marryat** af **Anna Gustafsson.** 296 sidor, 39 illustr. af **Nils Larsson.** Kartonnerad. Pris 75 öre.

I Guldslottets Rosengårdar. Sagor och berättelser af **Harald Östenson.** 151 sid., 39 ill. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Erhålles i hvarje bokhandel eller direkt från

Folkskolans Barntidnings Förlag, Stockholm. (Stina Quint.)

**ANNONSER
I DAGNY.**

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Sammanhang i allt. Af **Metta Greger.**

Handarbetslärrarinnornas vid statens samskolor petition till Kungl. Maj:t. Af **Andrea Eneroth.**

Kvinnornas 2:a allmänna rösträttsmöte. Af **Ellen Wester.**

Kvinnornas ställning inför de olika nationernas lagar. Af **Maria Cederschiöld.**

Borgholm de sista majdagarna. Af **G. R—tz.**

Reginald Wright Kauffman: Trädomens hus. — **Gustaf Ullman: Godheten själf och andra berättelser.** Rec. af **Maria Rieck-Müller.**

Om sproglig Forstaaelse. XIV. Af **Alma Forsberg-Dalhoff.**

Insänd litteratur.

Notiser.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**